

Czwartek, 4 kwietnia 2019 r.

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

PARLAMENT EUROPEJSKI

P8_TA(2019)0338

Gospodarowanie odpadami

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 4 kwietnia 2019 r. w sprawie gospodarowania odpadami (2019/2557(RSP))

(2021/C 116/01)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 191 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/851 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającą dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów ⁽¹⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/850 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającą dyrektywę 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów ⁽²⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/852 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającą dyrektywę 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych ⁽³⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/849 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającą dyrektywy 2000/53/WE w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji, 2006/66/WE w sprawie baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i akumulatorów i 2012/19/UE w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego ⁽⁴⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/842 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie wiążących rocznych redukcji emisji gazów cieplarnianych osiągniętych przez państwa członkowskie od 2021 r. do 2030 r. przyczyniających się do działań w dziedzinie klimatu w celu wywiązania się z zobowiązań wynikających z porozumienia paryskiego oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 525/2013 (rozporządzenie w sprawie działań w dziedzinie klimatu) ⁽⁵⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającą ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią („dyrektywa w sprawie ekoprojektu”) ⁽⁶⁾ oraz przyjęte na mocy tej dyrektywy rozporządzenia wykonawcze i dobrowolne porozumienia,

⁽¹⁾ Dz.U. L 150 z 14.6.2018, s. 109.

⁽²⁾ Dz.U. L 150 z 14.6.2018, s. 100.

⁽³⁾ Dz.U. L 150 z 14.6.2018, s. 141.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 150 z 14.6.2018, s. 93.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 26.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 285 z 31.10.2009, s. 10.

Czwartek, 4 kwietnia 2019 r.

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 września 2018 r. w sprawie europejskiej strategii na rzecz tworzyw sztucznych w gospodarce o obiegu zamkniętym ⁽¹⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 kwietnia 2018 r. w sprawie wdrożenia 7. unijnego programu działań w zakresie środowiska ⁽²⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 6 lipca 2017 r. w sprawie działań UE na rzecz zrównoważonego rozwoju ⁽³⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 4 lipca 2017 r. w sprawie dłuższego cyklu życia produktów: korzyści dla konsumentów i przedsiębiorstw ⁽⁴⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 31 maja 2018 r. w sprawie wdrożenia dyrektywy w sprawie ekoprojektu (2009/125/WE) ⁽⁵⁾,
 - uwzględniając wstępne porozumienie polityczne osiągnięte przez współprawodawców w dniu 19 grudnia 2018 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy w sprawie ograniczenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko,
 - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 26 stycznia 2017 r. zatytułowany „Znaczenie przetwarzania odpadów w energię w gospodarce o obiegu zamkniętym” (COM(2017)0034),
 - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 16 stycznia 2018 r. w sprawie wdrażania pakietu dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym: warianty podejścia do interakcji między przepisami w zakresie chemikaliów, produktów i odpadów (COM(2018)0032) oraz powiązany z nim dokument roboczy służb Komisji (SWD(2018)0020),
 - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 2 grudnia 2015 r. zatytułowany „Zamknięcie obiegu – plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym” (COM(2015)0614),
 - uwzględniając ponad 60 petycji w sprawie gospodarowania odpadami, które w ciągu ostatnich kilku lat złożyli do Parlamentu Europejskiego obywatele Belgii, Bułgarii, Grecji, Hiszpanii, Polski, Słowacji, Włoch i Zjednoczonego Królestwa,
 - uwzględniając wizyty informacyjne Komisji Petycji złożone w ostatnich latach w Bułgarii, Grecji i we Włoszech w związku z kwestią gospodarowania odpadami, a w szczególności wnioski i szczegółowe zalecenia zawarte w sprawozdaniach z tych wizyt,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 2 lutego 2012 r. w sprawie kwestii zgłaszanej przez składających petycję w związku ze stosowaniem w państwach członkowskich Unii Europejskiej dyrektywy o gospodarowaniu odpadami oraz dyrektyw powiązanych ⁽⁶⁾,
 - uwzględniając art. 216 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w całej UE osiągnięto postępy w ograniczaniu skutków wytwarzania odpadów dla środowiska i zdrowia ludzkiego, jednak nadal istnieje wiele wyzwań i należy podjąć pilne działania w celu zapewnienia zrównoważonego zarządzania zasobami, zwłaszcza w kontekście stosunkowo dużych ilości nieprzetworzonych odpadów, które nadal trafiają na składowiska w wielu państwach członkowskich;
- B. mając na uwadze, że dwa główne przyszłe wyzwania to ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów oraz dostosowanie celów gospodarki odpadami do celów gospodarki o obiegu zamkniętym, w szczególności dzięki zwiększeniu współczynników ponownego użycia i recyklingu;
- C. mając na uwadze, że w dyrektywie 2008/98/WE w sprawie odpadów (dyrektywa o gospodarowaniu odpadami lub dyrektywa ramowa w sprawie odpadów) za priorytet hierarchii postępowania z odpadami uznano zapobieganie;

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0352.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0100.

⁽³⁾ Dz.U. C 334 z 19.9.2018, s. 151.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 334 z 19.9.2018, s. 60.

⁽⁵⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0241.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 239 E z 20.8.2013, s. 60.

Czwartek, 4 kwietnia 2019 r.

- D. mając na uwadze, że niewłaściwe praktyki w dziedzinie gospodarowania odpadami wywierają negatywny wpływ na środowisko w postaci zanieczyszczenia gleby, wody i powietrza; mając na uwadze, że składający petycje zwracali uwagę, iż składowiska i spalarnie uzyskują zezwolenia i są uruchamiane w pobliżu terenów mieszkalnych i rolniczych oraz na obszarach, gdzie warunki geologiczne i hydrogeologiczne nie zostały należycie uwzględnione przez właściwe organy państw członkowskich i gdzie takie obiekty stanowią bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia publicznego;
- E. mając na uwadze, że o ponad 80 % wpływu produktu na środowisko przesądza się na etapie projektowania, które odgrywa istotną rolę w promowaniu zapobiegania powstawaniu odpadów i wspieraniu wszystkich aspektów gospodarki o obiegu zamkniętym, takich jak trwałość, możliwość ulepszenia i naprawy, ponowne użycie i recykling produktu;
- F. mając na uwadze, że oprócz sprzyjania produkcji bardziej zrównoważonych i zasobooszczędnych produktów zasady gospodarki dzielenia się i gospodarki usługowej mogą się również przyczynić do ograniczenia wytwarzania odpadów w Europie;
- G. mając na uwadze, że Komisja wszczęła liczne postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w związku z łamaniem przepisów UE dotyczących gospodarowania odpadami w szeregu państw członkowskich; mając na uwadze, że część z tych spraw skierowano do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, niektóre z nich w ostatnim czasie;
- H. mając na uwadze, że w najnowszym sprawozdaniu Komisji w sprawie wdrażania przepisów UE dotyczących odpadów, obejmującym sprawozdanie w sprawie systemu wczesnego ostrzegania dla państw członkowskich, w przypadku których istnieje ryzyko nieosiągnięcia celu na 2020 r. w zakresie przygotowania do ponownego użycia / recyklingu odpadów komunalnych, stwierdzono, że istnieją poważne luki, które należy szybko usunąć, jeżeli gospodarka o obiegu zamkniętym ma przynieść Europie korzyści środowiskowe i gospodarcze;
- I. mając na uwadze, że z ostatnich danych załączonych do szeregu petycji wynika, iż stan gospodarowania odpadami w kilku państwach członkowskich i regionach nadal stanowi poważny problem, co świadczy o konieczności wyraźnej poprawy wdrażania dyrektywy ramowej w sprawie odpadów i pozostałych przepisów UE dotyczących zapobiegania powstawaniu odpadów i ich przetwarzania;
- J. mając na uwadze, że gospodarka, w której priorytetem są naprawa, ponowne użycie, regeneracja i recykling materiałów, wymaga większego nakładu pracy niż gospodarka bazująca na filozofii unieszkodliwiania odpadów i tym samym stwarza większe możliwości zatrudnienia; mając na uwadze, że właściwe stosowanie obowiązujących przepisów dotyczących zapobiegania powstawaniu odpadów i gospodarowania nimi mogłoby umożliwić stworzenie większej liczby miejsc pracy w sektorach ponownego użycia i recyklingu;
- K. mając na uwadze, że właściwe gospodarowanie odpadami i zapobieganie ich powstawaniu ma zasadnicze znaczenie dla poprawy jakości życia w Europie i zapewnienia nietoksycznego środowiska;
1. podkreśla, że w licznych petycjach złożonych w związku z brakiem wdrożenia przez państwa członkowskie przepisów dotyczących odpadów wskazano na różne problemy zdrowotne i środowiskowe związane z niewłaściwym gospodarowaniem odpadami, takie jak zła jakość powietrza na obszarach miejskich, zanieczyszczenie zasobów wód gruntowych, nadmierny poziom hałasu i emisje substancji złoonych;
 2. podkreśla, że finansowanie gospodarowania odpadami ze środków publicznych – czy to na poziomie krajowym, czy unijnym – powinno być spójne z celem polegającym na propagowaniu wdrażania unijnej hierarchii postępowania z odpadami, aby wesprzeć przechodzenie na gospodarkę o bardziej zamkniętym obiegu; uważa zatem, że należy przeznaczać środki finansowe na plany i projekty w dziedzinie zapobiegania powstawaniu odpadów, ich ponownego użycia, selektywnej zbiórki i recyklingu;
 3. wzywa państwa członkowskie do większych postępów w określaniu skutecznych planów i projektów w dziedzinie zapobiegania powstawaniu odpadów, ich ponownego użycia, selektywnej zbiórki i recyklingu, ponieważ takie inicjatywy są niezbędne do zmniejszenia obciążenia środowiskowego powodowanego przez odpady, czerpania korzyści gospodarczych z gospodarki o obiegu zamkniętym i efektywniejszego gospodarowania zasobami; wzywa Komisję, by wspierała państwa członkowskie w działaniach na rzecz wdrażania przepisów, w tym za pośrednictwem pomocy technicznej i funduszy UE; proponuje przyjęcie odpowiednich instrumentów ekonomicznych określonych w dyrektywie ramowej w sprawie odpadów oraz wdrożenie skutecznych i opłacalnych systemów rozszerzonej odpowiedzialności producenta, aby przyspieszyć przechodzenie na gospodarkę o obiegu zamkniętym;

Czwartek, 4 kwietnia 2019 r.

4. wzywa państwa członkowskie do podjęcia działań na rzecz oczyszczania odpadów i lepszego gospodarowania odpadami (zbieranie, sortowanie i recykling), a także do przyjęcia instrumentów ekonomicznych i zorganizowania kampanii uświadamiających w celu zapobiegania zaśmiecaniu;
5. z zadowoleniem przyjmuje gotowość Komisji do złożenia wizyt na wysokim szczeblu związanych z przechodzeniem na gospodarkę o obiegu zamkniętym i z gospodarowaniem odpadami w tych państwach członkowskich, w przypadku których istnieje ryzyko nieosiągnięcia celów wyznaczonych na 2020 r. w odniesieniu do odpadów komunalnych, oraz do zaangażowania się we współpracę z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w tym stowarzyszeniami podmiotów lokalnych i regionalnych oraz organizacjami europejskimi, które faktycznie promują kulturę zerowej ilości odpadów i związane z nią strategię;
6. podkreśla, że państwa członkowskie muszą łagodzić wpływ wytwarzania odpadów na środowisko, w szczególności poprzez ograniczanie ilości wytwarzanych odpadów komunalnych; w związku z tym wzywa państwa członkowskie do przyjęcia środków zapobiegających powstawaniu odpadów, określonych w zmienionej dyrektywie ramowej w sprawie odpadów;
7. podkreśla, że podmioty krajowe, regionalne i lokalne odgrywają kluczową rolę w gospodarowaniu odpadami oraz w opracowywaniu i wdrażaniu polityki w tym obszarze; przypomina, że spójna polityka w powiązaniu z rozwojem odpowiedniej infrastruktury zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami może zostać wprowadzona jedynie w drodze koordynacji i współpracy na wszystkich szczeblach w UE; zwraca się do Komisji o nagradzanie najlepszych praktyk na wszystkich szczeblach oraz o ułatwianie ich wymiany, a także o konkretne i odpowiednie wspieranie pionierskich projektów;
8. wzywa państwa członkowskie i sektory przemysłu, jako głównych partnerów w sektorze gospodarowania odpadami, do większego zaangażowania się w promowanie łańcuchów dostaw o obiegu zamkniętym, co zapewni, często po konkurencyjnych cenach, dostęp do wysokiej jakości surowców, które powinny być odzyskiwane w celu dalszego wykorzystania i produkcji;
9. apeluje o oferowanie szkoleń i promowanie szeregu rodzajów zatrudnienia, w tym wsparcia finansowego dla wysokiej jakości szkoleń i zawodów społecznych, w szczególności w dziedzinie napraw i przygotowywania do ponownego użycia;
10. jest przekonany, że w celu skutecznego przyspieszenia przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym trzeba odpowiednio promować i wspierać nowe modele biznesowe ukierunkowane na zapobieganie powstawaniu odpadów, ponowne użycie i recykling;
11. podkreśla, że właściwe wdrożenie pakietu dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym stworzy w całej UE możliwości, w tym inwestycyjne, które pomogą zracjonalizować wykorzystanie zasobów naturalnych;
12. podkreśla w związku z tym, że wzrost produktywności zasobów dzięki zwiększeniu efektywności i ograniczeniu marnotrawstwa za pomocą takich środków jak ponowne użycie, recykling i regeneracja produktów może w dużym stopniu zmniejszyć zarówno zużycie zasobów, jak i emisje gazów cieplarnianych, co stanowi sedno gospodarki o obiegu zamkniętym; podkreśla, że w gospodarce o obiegu zamkniętym surowce pozostają w obrębie gospodarki i są wykorzystywane w produktywny sposób, dopóki produkt nie przestanie być zdatny do użytku, co zmniejsza zużycie zasobów; uważa w kontekście przepisów dotyczących odpadów, że udoskonalone projektowanie produktów o zamkniętym cyklu życia pomoże zamknąć cykle produkcyjne i doprowadzi do zmiany wzorców produkcji i konsumpcji, co zredukuje poziomy substancji toksycznych i całkowitą ilość odpadów;
13. zachęca państwa członkowskie, by gwarantowały pełną przejrzystość informacji o wielkości i końcowym przeznaczeniu pozostałości w ramach różnych wariantów przetwarzania odpadów, zwłaszcza wobec tych społeczności, na które obiekty i nowe projekty mają potencjalny wpływ, oraz do konsultowania się z nimi w procesie decyzyjnym; wzywa ponadto państwa członkowskie do pełnego i dokładnego wdrożenia przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (dyrektywa w sprawie oceny oddziaływania na środowisko) ⁽¹⁾ oraz innych odnośnych przepisów unijnych mających na celu ochronę środowiska i zdrowia publicznego;

⁽¹⁾ Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1.

Czwartek, 4 kwietnia 2019 r.

14. uważa, że selektywne zbieranie odpadów od poszczególnych użytkowników jest skutecznym sposobem uświadamiania społeczeństwu strategicznego znaczenia gospodarki o obiegu zamkniętym oraz narzędziem skuteczniejszego uzyskania wspólnego wysiłku w tym zakresie; podkreśla, że takie systemy pozwalają na lepsze kalkulowanie rodzajów i ilości produkowanych odpadów z gospodarstw domowych i związanych z nimi potrzeb w zakresie przetwarzania, tak aby zmaksymalizować przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu, a także umożliwić wprowadzenie bardziej sprawiedliwych zachęt gospodarczych lub środków zniechęcających;
 15. przypomina, że spalanie i składowanie zajmują odpowiednio przedostatnie i ostatnie miejsce w hierarchii postępowania z odpadami;
 16. przypomina, że unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych stanowi szczególne wyzwanie, którego nie można ignorować i któremu należy stawić czoła w odpowiedni sposób; wzywa państwa członkowskie do pełnego wdrożenia przepisów dyrektywy ramowej w sprawie odpadów dotyczących gospodarowania odpadami niebezpiecznymi;
 17. wspiera Komisję w toczących się postępowaniach w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego przeciwko państwom członkowskim, które nie przestrzegają przepisów dotyczących odpadów; wzywa Komisję do wykorzystania pełnego potencjału systemu wczesnego ostrzegania ustanowionego w zmienionych dyrektywach w sprawie odpadów; sugeruje, by grzywny nakładane przez Komisję były reinwestowane w projekty, które są zgodne z najwyższymi poziomami hierarchii postępowania z odpadami;
 18. ubolewa nad tym, że według składających petycje wydaje się zezwolenia na budowę składowisk odpadów w bliskim sąsiedztwie terenów mieszkalnych i rolniczych; wzywa właściwe organy państw członkowskich do zapewnienia pełnej ochrony zdrowia ludzkiego oraz do przyjęcia środków strukturalnych, które będą miały na celu rozwiązanie problemu zanieczyszczenia wód gruntowych;
 19. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządów i parlamentom państw członkowskich.
-